



**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Трутельницької Карини Едуардівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 10 Закону України „Про іпотеку“, частини першої статті 937 Цивільного кодексу України, частини п'ятої статті 82 Цивільного процесуального кодексу України

Київ
22 липня 2026 року
№ 191-2(II)/2026

Справа № 3-136/2026(300/26)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Лемак Василь Васильович – головуючий, доповідач,
Водянніков Олександр Юрійович,
Первомайський Олег Олексійович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Трутельницької Карини Едуардівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 10 Закону України „Про іпотеку“ від 5 червня 2003 року № 898–IV (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 38, ст. 313), частини першої статті 937 Цивільного кодексу України, частини п'ятої статті 82 Цивільного процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Лемака В.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Трутельницька К.Е. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити частину першу статті 10 Закону України „Про іпотеку“

від 5 червня 2003 року № 898–IV (далі – Закон), частину першу статті 937 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) у системному зв'язку зі статтею 936 ЦК України на відповідність статтям 8, 41, 55, 64 Конституції України, частину п'яту статті 82 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України) – статтям 8, 24, 55 Основного Закону України.

Згідно з частиною першою статті 10 Закону „якщо інше не встановлено законом чи іпотечним договором, іпотекодавець зобов'язаний вживати за власний кошт всі необхідні заходи для належного збереження предмета іпотеки, включаючи своєчасне проведення поточного ремонту, відновлення незначних пошкоджень, раціональну експлуатацію та захист предмета іпотеки від незаконних посягань та вимог інших осіб“.

Частиною першою статті 937 ЦК України визначено, що „договір зберігання укладається у письмовій формі у випадках, встановлених статтею 208 цього Кодексу“.

Відповідно до частини п'ятої статті 82 ЦПК України „обставини, встановлені стосовно певної особи рішенням суду у господарській, цивільній або адміністративній справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді іншої справи, проте можуть бути у загальному порядку спростовані особою, яка не брала участі у справі, в якій такі обставини були встановлені“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів убачається таке.

Трутельницька К.Е. у січні 2024 року звернулася до суду з позовною заявою до Акціонерного товариства „ОТП Банк“ (далі – Банк) про відшкодування шкоди, у якій просила стягнути з Банку збитки, завдані внаслідок повного руйнування та неможливості використання за первісним призначенням бази відпочинку „Волна“, у розмірі 942 542,57 доларів США.

Ленінський районний суд міста Дніпропетровська (тепер – Новокодацький районний суд міста Дніпра) рішенням від 6 березня 2025 року відмовив Трутельницькій К.Е. у задоволенні її позовних вимог, а додатковим рішенням від

20 березня 2025 року стягнув із Трутельницької К.Е. на користь Банку судові витрати на професійну правничу допомогу в розмірі 10 000 грн.

Дніпровський апеляційний суд постановою від 13 серпня 2025 року апеляційну скаргу Трутельницької К.Е. залишив без задоволення, а рішення Ленінського районного суду міста Дніпропетровська від 6 березня 2025 року та додаткове рішення цього суду від 20 березня 2025 року – без змін.

Колегія суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду постановою від 26 березня 2026 року касаційну скаргу Трутельницької К.Е. залишила без задоволення, а рішення судів першої та апеляційної інстанцій – без змін.

2.1. Автор клопотання твердить, що нормативне регулювання, передбачене частиною першою статті 10 Закону, „є конституційно неприйнятним, оскільки: позбавляє власника права на захист від знищення майна, що є серцевиною конституційної гарантії власності; покладає на власника відповідальність за дії особи, яка фактично здійснювала контроль над майном і від якої власник залежав повністю; прирівнює юридичне право власності до фактичної відповідальності там, де власник об’єктивно не міг реалізувати жодного зі своїх повноважень“.

На думку суб’єкта права на конституційну скаргу, частина перша статті 10 Закону „в оспорюваному нормативному змісті покладає на іпотекодавця обов’язок, виконання якого є об’єктивно неможливим через обставини, створені самою державою (судовою ухвалою)“, що суперечить статті 41 Конституції України та принципу *impossibilium nulla est obligatio* (неможливе не зобов’язує), який є складовою принципу верховенства права, закріпленого в статті 8 Основного Закону України.

Автор клопотання вважає, що „нормативний зміст оспорюваних положень, при якому власник майна позбавляється і самого майна, і права на відшкодування, фактично зводить нанівець конституційну гарантію права власності та право на судовий захист, що є неприпустимим звуженням змісту і обсягу конституційних прав“.

Трутельницька К.Е. також зазначає, що „нормативний зміст частини п'ятої статті 82 ЦПК України, що допускає поширення преюдиційного значення судових рішень, ухвалених щодо третьої особи <...> на заявницю, яка не брала участі в тих провадженнях і не мала можливості спростувати встановлені обставини, є порушенням рівності учасників судового процесу, гарантованої статтею 24 Конституції України“.

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності частини першої статті 10 Закону, частини першої статті 937 ЦК України, частини п'ятої статті 82 ЦПК України, суб'єкт права на конституційну скаргу посилається на окремі приписи Конституції України, Закону, ЦК України, ЦПК України, на рішення Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини, судову практику Верховного Суду, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано (стаття 151¹ Конституції України).

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок

застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, установленим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. Суб'єкт права на конституційну скаргу просить перевірити частину першу статті 937 ЦК України на відповідність статтям 8, 41, 55, 64 Конституції України.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України зазначає, що зі змісту статті 151¹ Конституції України, статей 55, 56, 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ випливає, що оспорюваний припис ЦК України повинен бути застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу.

Остаточним судовим рішенням у справі Трутельницької К.Е. є постанова колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 26 березня 2026 року, однак з аналізу її змісту вбачається, що в ній суд не застосував частини першої статті 937 ЦК України.

Отже, автор клопотання не дотримав вимог частини першої статті 55, частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині на підставі пункту 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

3.2. Суб'єкт права на конституційну скаргу просить перевірити частину першу статті 10 Закону на відповідність статтям 8, 41, 55, 64 Конституції України.

Аналіз змісту конституційної скарги свідчить про те, що Трутельницька К.Е., твердячи про порушення своїх конституційних прав, зокрема права власності (частина перша статті 41 Конституції України), права на судовий захист (частина перша статті 55 Конституції України), не навела аргументів на підтвердження того, що внаслідок застосування судами саме

частини першої статті 10 Закону заподіяно реальну шкоду зазначеним людським правам.

Отже, автор клопотання не обґрунтував тверджень щодо неконституційності частини першої статті 10 Закону в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

3.3. Суб'єкт права на конституційну скаргу просить перевірити частину п'яту статті 82 ЦПК України на відповідність статтям 8, 24, 55 Конституції України.

З аналізу конституційної скарги випливає, що Трутельницька К.Е. не вказала причиново-наслідкового зв'язку між змістом оспорюваних приписів ЦПК України та стверджуваним порушенням її права на судовий захист (частина перша статті 55 Конституції України) в аспекті рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом (пункт 1 частини другої статті 129 Конституції України).

Отже, є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Трутельницької Карини Едуардівни щодо

відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 10 Закону України „Про іпотеку“ від 5 червня 2003 року № 898–IV, частини першої статті 937 Цивільного кодексу України, частини п'ятої статті 82 Цивільного процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.



**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**